

نظر مریبان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در خوزستان در مورد گروه‌های سنی مناسب، کمیت و کیفیت داستان‌های واقعی

چکیده

این پژوهش به بررسی دیدگاه‌های مریبان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیت و کیفیت داستان‌های واقعی موجود در کتابخانه‌های این استان پرداخته است. جامعه مورد مطالعه، ۹۸ مربی کانون در سال ۱۳۸۶-۱۳۸۷ می‌باشد. روش تحقیق، پیمایشی، از نوع توصیفی بوده و اطلاعات از طریق پرسشنامه گردآوری شده‌اند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار آماری اس.پی.اس.اس. انجام گرفته است. نتایج تحقیق نشان داد که ۳۲/۸ درصد مریبان کانون، گروه‌های سنی «د» و «ه» را به‌عنوان مناسب‌ترین گروه سنی برای داستان‌های عاشقانه (عاطفی)؛ ۴۱/۲ درصد مریبان گروه‌های سنی «الف»، «ب»، و «ج» را برای داستان‌های حیوانی؛ و ۳۵ درصد هم گروه‌های سنی «ج» و «د» را برای انواع دیگر داستان‌ها مناسب دانسته‌اند. از نظر کمی، از میان ۱۱ نوع داستان واقعی، ۵ نوع کمیت بسیار ضعیف (۴۶ درصد)، ۴ نوع کمیت متوسط (۳۶ درصد)، ۱ نوع کمیت بسیار قوی (۹ درصد)، و ۱ نوع کمیت قوی (۹ درصد) دارند. از لحاظ کیفی، از میان ۱۱ نوع داستان واقعی، ۸ نوع کیفیت متوسط (۷۳ درصد)، ۱ نوع کیفیت ضعیف (۹ درصد)، ۱ نوع کیفیت بسیار قوی (۹ درصد) و ۱ نوع کیفیت قوی (۹ درصد) دارند. در پایان پژوهش به‌منظور ارتقای وضعیت مجموعه این کتابخانه‌ها و افزایش میزان علاقه‌مندی کودکان و نوجوانان به مطالعه داستان‌های واقعی پیشنهادهایی ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان، مریبان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کتاب‌های داستانی، داستان‌های واقعی، گروه‌های سنی کودکان و نوجوانان

نظر مریبان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در خوزستان در مورد گروه‌های سنی مناسب، کمیت و کیفیت داستان‌های واقعی

آرزو اعتمادی^۱ | مرتضی کوکبی^۲ | عبدالحمید معرف‌زاده^۳

دریافت: ۱۳۸۸/۱/۳۰ پذیرش: ۱۳۸۸/۳/۲۶

مقدمه

کتاب همواره بهترین وسیله برای انتقال میراث ادبی از نسلی به نسل دیگر بوده است. بخشی از این کتاب‌ها، به کتاب‌های داستانی واقعی اختصاص دارد و پارهای از مخاطبان آنها را هم کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. در هر بخشی از ادبیات داستانی و به‌خصوص داستان‌های واقعی، توجه به نقش سازنده داستان در رشد و پرورش کودک و نوجوان مسئله بسیار مهمی است. از سوی دیگر، آهنگ رشد کودکان و نوجوانان در پیمودن مراحل مختلف رشد یکسان نیست، به عبارت دیگر، با لحاظ این نکته که «ویژگی‌های رشد در اغلب کودکان و نوجوانان در مقطع سنی خاصی بروز می‌نماید، شناخت و عنایت به این تغییرات و ویژگی‌ها در هر مرحله از رشد، سرنخ‌هایی را برای شناخت ادبیات و کتاب‌های داستانی مناسب آنها به دست می‌دهد» (نورتون، ۱۹۹۹). با توجه به اینکه داستان‌های واقعی، از ارزش آموزشی، پرورشی، و تفریحی بسیاری برخوردارند و می‌توانند اثر بسیار پررنگی نیز در ساخت حال و آینده کودک و نوجوان داشته باشند، بررسی وضعیت آنان اهمیت بسیاری دارد.

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی
arezoo_e59@yahoo.com
۲. استاد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی
kokabi80@yahoo.com
۳. استادیار علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی
4. Norton

بیان مسئله

کودک یا نوجوان برای پشت سر گذاردن هر مرحله‌ای از رشد، به کتاب‌های ویژه‌ای نیازمند است. «کودک یا نوجوان از همان دوران طفولیت به سوی کتاب‌های داستانی واقعی گرایش دارد و تنها در یک مقطع بسیار کوتاه (۸-۹ سالگی) به سوی افسانه‌ها متمایل می‌شود و پس از آن دوباره به سوی داستان‌های واقعی کشش زیادی پیدا می‌کند که این بار، این گرایش تا سال‌های جوانی و پس از آن هم ادامه می‌یابد» (حجازی، ۱۳۸۱، ص ۱۰۸). علت این تمایل شدید آن است که مخاطب در این داستان‌ها با ارزش‌های واقعی، حقایق جهان، و واقعیات زندگی آشنا می‌گردد. بر این اساس، کتاب‌های داستانی و به خصوص داستان‌های واقعی مناسب برای هر مقطع سنی در سطح جامعه از اهمیت بسزایی برخوردارند و ارتقای کمی و کیفی آنها باید مورد عنایت بیشتری واقع گردد. از سوی دیگر، با توجه به اینکه کانون پرورش فکری، دارای اهدافی چون «جذب کودکان و نوجوانان به سوی تشکیلات خود و آموزش آنها از طریق تدارک منابع اطلاعاتی مناسب، راه‌اندازی کتابخانه‌ها، و نیز انتشار کتاب مناسب آنها می‌باشد» (نفیسی‌کیا، ۱۳۷۹، ص ۲۵) و خود یکی از ناشران فعال در این حوزه به‌شمار می‌رود، می‌تواند در ارزیابی این داستان‌ها بسیار اثرگذار باشد، که البته این امر از طریق مریبان امکان‌پذیر است که ارتباط نزدیکی با کودکان و نوجوانان دارند. لذا پس از بررسی‌هایی، به مطالعه نقطه‌نظرات ایشان پیرامون این کتاب‌های داستانی (بر اساس کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های کانون استان خوزستان) پرداخته شد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

کتاب‌های داستانی یا غیرداستانی مختلف، از مؤلفه‌های اصلی زندگی کودکان و نوجوانان به‌شمار آمده و به‌طور غیرمستقیم به پرورش آنها کمک شایانی می‌نمایند، بر این اساس، مسئله گزینش کتاب مطلوب برای کودکان و نوجوانان اهمیت بسیاری دارد. بسیاری معتقدند مطلوب‌ترین شیوه انتخاب کتاب توسط خود کودکان و نوجوانان صورت می‌پذیرد، ولی به دلیل عدم شناخت کافی از کتاب‌های منتشرشده، آنها نمی‌توانند انتخاب خوب و مطلوبی برای خویش به‌عمل آورند. لذا این بزرگترها اعم از والدین، مریبان، و کتابداران هستند که از ابتدا در امر گزینش کتاب برای کودکان و نوجوانان دخیل‌اند. به همین جهت، این گروه نیز باید از شناخت کافی نسبت به کتاب‌ها برخوردار باشند. در این میان، نقش مریبان و کتابداران کتابخانه‌های کودک و نوجوان بسیار پررنگ‌تر جلوه می‌کند، چون به‌رحال این افراد در برابر تعداد بیشتری از کودکان و نوجوانان پاسخگو بوده، به‌طور

مرتب به رایزنی با آنها پرداخته و دائماً بر روی علایق سیال ایشان کار می‌نمایند و می‌توانند نظرات کارسازتری در این زمینه داشته باشند.

هدف و پرسش‌های اساسی پژوهش

هدف پژوهش، بررسی دیدگاه‌های مربیان کانون استان خوزستان پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیّت، و کیفیت داستان‌های واقعی موجود در کتابخانه‌های این استان می‌باشد. براین اساس، پرسش‌های اساسی پژوهش عبارت‌اند از:

۱. مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان چه دیدگاه‌هایی پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیّت، و کیفیت انواع داستان‌های واقعی دارند؟
۲. آیا بین نظرات مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان در مورد هر یک از سؤالات پرسشنامه تفاوت معناداری به چشم می‌خورد؟
۳. آیا بین مجموع نظرات مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان، پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیّت، و کیفیت داستان‌های واقعی، تفاوت معناداری وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

در سال ۲۰۰۴، لِسسن^۵ (۲۰۰۴)، در مقاله‌ای با عنوان «تاریخ در قالب یک داستان»^۶ چنین بیان نمود: «کتاب‌ها بهترین فرصت را برای مطالعه به افراد می‌دهند، مجالی که توسط هیچ رسانه دیگری برای فرد فراهم نمی‌شود. در این بین تأثیر کتاب داستانی تاریخی بر روی نوجوانان بیشتر از همه موارد دیگر مشهود است. بیان تاریخ در قالب یک داستان، به خصوص یک داستان واقعی مطمئناً می‌تواند اطلاعات بی‌شماری را به نوجوان منتقل نماید. نوجوان از طریق این کتاب‌ها با رویدادهای مخوف، اتفاقات جذاب و به یادماندنی، شخصیت‌های مهم، و مانند آن آشنایی بیشتری پیدا می‌کند».

هرت و بنجامین^۷ (۲۰۰۵)، در مقاله‌ای با عنوان «داستان واقعی چیست؟»^۸ به بررسی داستان‌های مورد علاقه کودکان و اولویت‌بندی‌های آنها پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که بیشتر کودکان در پایان داستان به تفکر پیرامون موضوع داستان و شخصیت‌های آن می‌پردازند، باین حال، ذهن بسیاری در تشخیص داستان واقعی و مفهوم آن، درگیر است. از سوی دیگر، درحالی‌که برخی کودکان نسبت به درک خود از داستان‌های واقعی کاملاً مطمئن هستند، در پاسخ‌های دسته‌ای دیگر، نوعی تردید دیده می‌شود، معلول تصورات ابتدایی کودک از داستان می‌باشد.

5. Lesesne

6. History as story

7. Harrett & Benjamin

8. What is real story

وولی و کاکس^۹، در سال ۲۰۰۷، در پژوهشی با عنوان «رشد باورها درباره کتاب‌های داستانی واقعی»^{۱۰} به ارزیابی نظرات کودکان پیرامون حوادث و شخصیت‌های واقعی در داستان‌ها پرداختند. در این پژوهش، نظر ۱۱۵۶ کودک پیش دبستانی، به‌عنوان جامعه آماری در مورد شخصیت‌ها و حوادث این داستان‌ها، مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج حاکی از آن بود که کودکان ۳ ساله بین شخصیت‌های داستان‌های واقعی با تخیلی تمایزی قائل نشده و بیشتر آنان را واقعی قلمداد می‌نمودند. کودکان ۵ ساله نیز بیشتر از ۳ تا ۴ ساله‌ها به حوادث مطرح شده در داستان‌های مذهبی اعتقاد داشتند و معتقد بودند که این داستان‌ها در دنیای بیرون هم امکان وقوع دارند.

در پژوهشی که نیشابوری در سال ۱۳۶۹، با همکاری مرکز مطالعات و سنجش برنامه‌ای صدا و سیما، به انجام رسانید به «تحلیل محتوای کتاب‌های داستانی تألیفی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در دهه اول انقلاب اسلامی برای گروه‌های سنی قبل از دبستان تا پایان دوره راهنمایی» پرداخت. در این تحقیق، ۸۵ جلد کتاب بررسی شدند. نتایج نشان داد که از این تعداد کتاب ۶۲ درصد داستانی، ۲۳ درصد نثر توصیفی، ۸ درصد شعر، و ۷ درصد نمایشنامه‌ای بوده است. از میان ۶۲ درصد کتاب‌های داستانی، ۸۶ درصد برای گروه سنی «ب» تهیه شده‌اند. مفهوم عشق کمتر و مفاهیم سیاسی و اجتماعی بیش از همه در داستان‌ها مطرح شده‌اند. داستان‌های پیرامون زندگی کودکان و نوجوانان هم در بین این دو مقوله (عشق و سیاسی/ اجتماعی) قرار دارند.

ستاری (۱۳۷۷)، در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خویش، با عنوان «بررسی مفاهیم اجتماعی در داستان‌های واقعی مناسب نوجوانان، نوشته شده توسط نویسندگان ایرانی در سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۶۷» به مطالعه این مفاهیم در این داستان‌ها پرداخت. وی در این پژوهش از روش تحلیل محتوا استفاده نمود و مفاهیم اجتماعی را در ۶ مقوله «اخلاق و رفتار اجتماعی»، «اماکن اجتماعی»، «خانواده»، «روندهای اجتماعی»، «گروه‌های شغلی»، و «مشکلات اجتماعی» و در ۸۹ عنوان داستان واقعی مناسب برای نوجوانان، مورد بررسی قرار داد. یافته‌های پژوهش دال بر این بود که نویسندگان ایرانی در داستان‌های واقعی مناسب نوجوانان در این دوره ده‌ساله، به مقوله‌هایی چون اخلاق و رفتار اجتماعی (۲۸/۱ درصد) و خانواده (۲۶ درصد) بیشترین و به مفاهیمی چون اماکن اجتماعی (۸/۷ درصد) و مشکلات اجتماعی (۵/۶ درصد)، کمترین توجه را نشان داده‌اند.

نشریه کتاب ماه کودکان و نوجوانان (۱۳۷۷) در گزارشی به بررسی «عوامل بازدارنده رشد کیفی کتاب‌های کودک و نوجوان» پرداخت و چنین بیان کرد: «سفارشی‌نویسی پدیده‌های دردناک و روندی علیه خلاقیت در ادبیات کودکان و نوجوانان به‌شمار می‌آید که

بسیار بر روی کیفیت این آثار اثرگذار می‌باشد. در مقابل، عنصر مهمی به نام خلاقیت قرار گرفته که عاملی مهم در جذب مخاطب به کتابخوانی است که در شرایط فعلی این عنصر هم تضعیف شده و شاید یکی از دلایل آن، همان سفارشی‌نویسی باشد، که وقت بسیاری را از نویسنده گرفته و فرصت بروز خلاقیت‌ها را به او نمی‌دهد.

رضایی (۱۳۸۰)، در پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد خویش با عنوان «بررسی ساختار داستان‌های حیوانات در ادبیات کودکان» به مطالعه داستان‌های حیوانی پرداخت و آنها را، داستان‌هایی با طرح بسیار ساده، شخصیت‌پردازی و نثر ضعیف، لغزش‌های دستوری بسیار، و نیز حوادث کمتر نسبت به داستان‌های دیگر معرفی نمود.

روش و جامعه آماری پژوهش

این پژوهش، پیمایشی توصیفی بوده که در آن تمامی مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (۹۸ مربی) در ۴۶ کتابخانه کانون پرورش فکری استان خوزستان مورد مطالعه قرار گرفتند. در مرحله نخست به ۲۰ نفر از این مربیان، به‌منظور تعیین پایایی، پرسشنامه‌ای داده شد. در مرحله دوم، برای گردآوری اطلاعات، تنها برای ۷۸ نفر از مربیان کانون استان پرسشنامه ارسال گردید. از ۷۸ پرسشنامه توزیع شده، ۷۴ عدد از سطح استان جمع‌آوری شدند (ضریب بازگشت ۹۵ درصد) که به‌عنوان جامعه آماری نهایی این پژوهش، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده‌ها

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه‌ای کاملاً محقق ساخته بود. برای تهیه این پرسشنامه، ملاک کار مقاله کوکبی (۱۳۸۳، ص ۳۳) قرار گرفت. به‌منظور تعیین روایی پرسشنامه ۴ نسخه از آن تهیه و در اختیار استادان گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران قرار گرفت و بدین شکل روایی صوری این ابزار مشخص گردید. پایایی این ابزار نیز از طریق یک تجربه مقدماتی، با کمک ۲۰ نفر از مربیان کانون در استان خوزستان، سنجیده شد. برای بررسی پایایی این ابزار، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ضریب به‌دست آمده ۰/۷ تعیین گشت، که برای این پرسشنامه محقق ساخته مقدار مناسبی تشخیص داده شد.

شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل‌های آماری پژوهش، از جداول و روش‌های آمار توصیفی مانند

فراوانی، درصد فراوانی، و میانگین و نیز ضریب همبستگی و آزمون تی بهره برده و همچنین از نرم افزارهای آماری اکسل و اس.پی.اس.اس. استفاده شده است.

تعاریف عملیاتی

داستان واقعی: «اگرچه مخلوق تخیل زنده و بیدار نویسنده است، در اجزای متشکله آن و در سیر ماجرا چیزی وجود ندارد که وقوع آن را غیرممکن سازد. نویسنده از زندگی و ماجراهای گوناگون آن الهام می گیرد و داستانی می آفریند که ممکن است عیناً اتفاق نیفتاده باشد، ولی بدون شک امکان وقوع آن بسیار زیاد است» (حجازی، ۱۳۸۱، ص ۱۰۸).

کیفیت و کمیّت: منظور از کیفیت و کمیّت در این پژوهش، دیدگاه‌های مربیان کانون استان خوزستان پیرامون کیفیت و کمیّت داستان‌های واقعی موجود در کتابخانه‌های کانون استان می باشد.

گروه‌های سنی: در این پژوهش، منظور از گروه‌های سنی «الف، ب، ج، د، ه» هستند که براین اساس داستان‌ها از هم تفکیک شده و هر داستان مخاطب خاص خود را می یابد. البته گاه یک داستان به یک یا چند گروه سنی، به طور همزمان، اختصاص پیدا می کند که در چنین حالتی داستان برای تمامی آن گروه‌های سنی قابل استفاده می باشد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این قسمت، به تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در دو قسمت پرداخته خواهد شد:

الف) اطلاعات جمعیت شناختی

در جدول ۱، توزیع فراوانی مربیان کانون پرورش فکری استان خوزستان از نظر متغیرهای مورد مطالعه، درج شده است.

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می شود:

- از لحاظ سنی، مربیان گروه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال بیشترین تعداد پاسخگویان را با ۴۳/۲ درصد (۳۲ نفر) و مربیان گروه سنی کمتر از ۲۵ سال، کمترین تعداد پاسخگویان را با ۱۰/۸ درصد (۸ نفر) به خود اختصاص داده‌اند، در مجموع، بیشتر مربیان کانون، مربیانی جوان هستند.
- از لحاظ تحصیلات، مربیان با مدرک کارشناسی بیشترین تعداد پاسخگویان ۴۲ درصد (۳۱ نفر) و مربیان با مدرک دیپلم کمترین تعداد پاسخگویان ۲۷ درصد (۲۰ نفر) را دارا می باشند. در مجموع، ۷۳ درصد (۵۴ نفر) از مربیان کانون تحصیلات دانشگاهی داشته و از آنجاکه دارا بودن تحصیلات دانشگاهی، می تواند یکی از عوامل

درصد	تعداد	متغیرها	
۱۰/۸	۸	کمتر از ۲۵ سال	سن
۴۲/۲	۳۲	۲۵ تا ۳۰ سال	
۲۱/۶	۱۶	۳۱ تا ۳۵ سال	
۲۴/۴	۱۸	بیشتر از ۳۵ سال	
۲۷	۲۰	دیپلم	تحصیلات
۳۱	۲۳	کاردانی	
۴۲	۳۱	کارشناسی	
۰	۰	کارشناسی ارشد	
۵۱/۳	۳۸	مربی مسئول	پست سازمانی
۳۹/۲	۲۹	مربی فرهنگی	
۶/۸	۵	مربی ادبی	
۲/۷	۲	مربی هنری	
۲۰/۳	۱۵	کمتر از ۵ سال	سابقه کار
۳۵/۱	۲۶	۵ تا ۱۰ سال	
۲۸/۴	۲۱	۱۱ تا ۱۵ سال	
۱۶/۲	۱۲	بیشتر از ۱۵ سال	

جدول ۱

توزیع فراوانی مریبان کانون پرورش
فکری کودکان و نوجوانان از نظر
مؤلفه‌های مورد مطالعه

بالاتر رفتن کیفیت کار مربیان باشد، می توان نتیجه گرفت که از این لحاظ مربیان در سطح نسبتاً خوبی واقع شده‌اند.

• از لحاظ پست سازمانی، مربیان مسئول بیشترین تعداد پاسخگویان را با ۵۱/۳ درصد (۳۸ نفر) و مربیان هنری کمترین تعداد پاسخگویان را با ۲/۷ درصد (۲ نفر) به خود اختصاص داده‌اند. در مجموع، بیشترین پراکندگی مربیان در ۲ پست، مربیان مسئول و سپس فرهنگی است و مربیان ادبی و هنری در اقلیت می‌باشند، که یکی از دلایل آن، محدود بودن حوزه کاری مربیان هنری و ادبی نسبت به مربیان مسئول و فرهنگی است.

• از لحاظ سابقه کار، مربیان با سابقه کاری بیش از ۱۵ سال کمترین تعداد پاسخگویان را با ۱۶/۲ درصد (۱۲ نفر) و مربیان با سابقه کاری ۵ تا ۱۰ سال بیشترین تعداد پاسخگویان را با ۳۵/۱ درصد (۲۶ نفر) دارا می‌باشند.

ب) نتایج مربوط به دیدگاه‌های مربیان

۱. مربیان کانون پرورش فکری استان خوزستان چه دیدگاه‌هایی پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیّت، و کیفیت انواع داستان‌های واقعی دارند؟ پس از بررسی دیدگاه‌های مربیان از لحاظ سن، پست سازمانی، تحصیلات، و سابقه کار و جمع‌بندی دیدگاه‌های ایشان در جدول ۲، می‌توان چنین بیان داشت:

• از لحاظ گروه‌های سنی مناسب، ۳۳/۸ درصد مربیان کانون پرورش فکری استان گروه‌های سنی «د» و «ه» را به‌عنوان بهترین گروه‌های سنی خوانندگان داستان‌های عاشقانه، ۴۱/۲ درصد مربیان گروه‌های سنی «الف»، «ب»، «ج» را به‌عنوان گروه‌های سنی مناسب داستان‌های حیوانی و به‌طور متوسط ۳۵ درصد مربیان نیز گروه‌های سنی «ج»، «د» را به‌عنوان مناسب‌ترین گروه‌های سنی خوانندگان برای انواع دیگر داستان‌های واقعی برگزیده‌اند.

• از لحاظ کمیّت، از بین ۱۱ نوع داستان واقعی؛ ۴ نوع (نگرش جدی انواع داستان‌های تاریخی، داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال، و همچنین داستان‌های پلیسی (قهرمان داستان غیر کودک یا نوجوان) کمیّتی متوسط (۳۶ درصد)، ۱ نوع (نگرش جدی داستان‌های حیوانی) کمیّتی بسیار قوی (۹ درصد)، ۱ نوع (نگرش طنزآمیز داستان‌های حیوانی) کمیّتی قوی (۹ درصد) و سایر داستان‌ها هم از کمیّت بسیار ضعیفی (۴۶ درصد) برخوردارند. در مجموع، به اعتقاد بیشتر مربیان کانون استان، این مجموعه‌های داستانی در کتابخانه‌ها، از نظر کمیّت و وضعیت بسیار مطلوبی ندارند.

• از لحاظ کیفی، از میان ۱۱ نوع داستان واقعی؛ ۱ نوع (داستانهای عاشقانه نوجوانان با

نوع داستان	گروه‌های سنی	درصد	کمیت	درصد	کیفیت	درصد
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش جدی (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	ج / ۵	۳۵/۱	متوسط	۵۶/۸	متوسط	۶۲/۲
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	ج / ۵	۳۷/۸	بسیار ضعیف	۴۷/۳	متوسط	۳۵/۱
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شده تاریخی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	ج / ۵	۴۱/۹	متوسط	۶۲/۵	متوسط	۵۱/۴
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شده تاریخی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	ج / ۵	۴۲/۲	بسیار ضعیف	۵۰	متوسط	۳۶/۵
داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	ج / ۵	۱۸/۹	متوسط	۴۱/۹	متوسط	۳۲/۸
داستان‌های کودکان و نوجوانان معلول با نگرش جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان معلول)	ج / ۵	۳۲/۴	بسیار ضعیف	۴۴/۶	متوسط	۴۸/۶
داستان‌های عاشقانه نوجوانان با نگرش جدی بر وقایع زمان حال	د / ۵	۳۳/۸	بسیار ضعیف	۵۹/۵	ضعیف	۳۹/۲
داستان‌های پلیسی، ماجراجویی و غیره با نگرش جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	ج / ۵	۳۶/۵	بسیار ضعیف	۳۹/۲	متوسط	۴۴/۶
داستان‌های پلیسی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	ج / ۵	۳۲/۴	متوسط	۴۲/۲	متوسط	۴۴/۶
داستان‌های حیوانی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	الف / ب / ج	۴۲/۲	بسیار قوی	۷۸/۴	بسیار قوی	۶۰/۸
داستان‌های حیوانی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	الف / ب / ج	۳۹/۲	قوی	۲۹/۷	قوی	۳۷/۸

جدول ۲

دیدگاه‌های مربیان پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیت، و کیفیت داستان‌های واقعی

نگرشی جدی بر وقایع زمان حال) کیفیتی ضعیف (۹ درصد)، ۱ نوع (نگرش جدی داستان‌های حیوانی) کیفیتی بسیار قوی (۹ درصد)، ۱ نوع (نگرش طنزآمیز داستان‌های حیوانی) کیفیتی قوی (۹ درصد)، و سایر داستان‌ها هم از کیفیتی متوسط (۷۳ درصد) برخوردارند. در کل، بیشتر مریبان کانون استان، مجموعه داستان‌های واقعی موجود در این کتابخانه‌ها را از لحاظ کیفیت ظاهری و محتوایی متوسط تشخیص داده‌اند.

۲. آیا بین نظرات مریبان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان خوزستان، در مورد سؤالات پرسشنامه تفاوت معناداری به چشم می‌خورد؟ در پاسخ به این پرسش یک آزمون همبستگی میان نظرات مریبان در ۴ مؤلفه سن، تحصیلات، پست سازمانی، و سوابق کاری مختلف به عمل آورده شد (سطح معنادار ۵ درصد). نتایج این آزمون در جداول ۳، ۴، و ۵ مشاهده می‌شود:

بر اساس جدول ۳ میان دیدگاه‌های مریبان پیرامون گروه‌های سنی مناسب برای انواع داستان‌های واقعی، به استثنای یک مورد، در سایر موارد تفاوت معناداری وجود ندارد و نظرات مریبان در انتخاب گروه‌های سنی مناسب برای این داستان‌ها مشابه هم می‌باشد. آن مورد استثنا نیز دیدگاه‌های متفاوت مریبان در پست‌های مختلف سازمانی پیرامون گروه‌های سنی مناسب برای داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال (۰/۰۳۲) می‌باشد، که علت امر، با توجه به اطلاعات گردآوری شده، ریشه در اختلاف نظر مریبان ادبی و هنری با مریبان مسئول و فرهنگی پیرامون این داستان‌ها دارد، به عبارت دیگر، انتخاب گروه‌های سنی «ج» و «د» از طرف ۱۸/۹ درصد مریبان، تنها از سوی مریبان مسئول و فرهنگی بوده و مریبان ادبی و هنری به هیچ‌وجه چنین نظری نداشته‌اند.

در جدول ۴، ملاحظه می‌شود که در بررسی نظرات مریبان پیرامون کمیّت داستان‌های واقعی از لحاظ مؤلفه سن، تفاوت معناداری مشهود نیست و نظرات ایشان در این زمینه مشابه است.

از لحاظ تحصیلات، تنها دیدگاه‌های مریبان پیرامون داستان‌های کودکان و نوجوانان معلول با نگرشی جدی بر وقایع زمان با هم تفاوت معناداری دارد (۰/۰۰۷) و علت آن است که کمیّت بسیار ضعیف، که از طرف ۴۴/۶ درصد مریبان برگزیده شده، گزینه‌ای است که بیشتر از طرف مریبان با مدرک کاردانی انتخاب شده و مریبان با مدرک کارشناسی و دیپلم گزینه ضعیف را انتخاب نموده‌اند، لذا دیدگاه‌های متفاوت مریبان با مدرک کارشناسی و دیپلم با مریبان با مدرک کاردانی، مسبب این تفاوت می‌باشد.

در مؤلفه پست سازمانی دو تفاوت معنادار مشاهده شد: ۱) داستان‌های کودکان و نوجوانان معلول با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (۰/۰۱۵) که علت آن نظرات بسیار

نوع داستان	سن	تحصیلات	پست سازمانی	سابقه کار
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش جدی (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۵۴۱	۰/۶۹۱	۰/۸۹۲	۰/۵۴۴
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۳۲۹	۰/۲۲۵	۰/۵۲۳	۰/۸۷۸
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شده تاریخی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۷۰۲	۰/۴۳۲	۰/۲۱۵	۰/۷۱۴
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شده تاریخی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۵۴۵	۰/۲۴۶	۰/۲۱۷	۰/۸۱۸
داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۳۳۲	۰/۳۷۶	۰/۰۳۲	۰/۵۱۲
داستان‌های کودکان و نوجوانان معلول با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان معلول)	۰/۶۱۲	۰/۵۷۰	۰/۵۳۵	۰/۶۲۱
داستان‌های عاشقانه (عاطفی) نوجوانان با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال	۰/۸۲۳	۰/۵۳۶	۰/۷۸۰	۰/۶۲۴
داستان‌های پلیسی، ماجراجویی و غیره با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۸۸۷	۰/۶۵۴	۰/۱۰۹	۰/۹۶۴
داستان‌های پلیسی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۶۸۷	۰/۲۴۰	۰/۸۳۷	۰/۲۴۵
داستان‌های حیوانی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۲۰۴	۰/۲۶۸	۰/۶۶۱	۰/۷۳۷
داستان‌های حیوانی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۱۷۸	۰/۵۹۱	۰/۸۶۰	۰/۳۷۰

جدول ۳

نتایج آزمون همبستگی از لحاظ بررسی گروه‌های سنی مناسب برای داستان‌های واقعی از دیدگاه مربیان

پراکندهٔ مریبان پیرامون این داستان‌هاست ؛ و ۲) تفاوت معنادار میان دیدگاه‌های مریبان پیرامون کمیّت نگرش طنزآمیز داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته می‌باشد (۰/۰۰۲)، که آن نیز ریشه در اختلاف نظر مریبان ادبی و هنری با مریبان مسئول و فرهنگی پیرامون این داستان‌ها دارد.

در بررسی نظرات مریبان از لحاظ سابقهٔ کار نیز تنها دیدگاه‌های مریبان پیرامون داستان‌های پلیسی باهم تفاوت معناداری دارد (۰/۰۳۴) در داستان‌های پلیسی، ماجرای، و مانند آن با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال قهرمان داستان کودک یا نوجوان و ۰/۰۲۶ در داستان‌های پلیسی با قهرمانی غیرکودک یا نوجوان) که علت اصلی آن دیدگاه‌های پراکندهٔ مریبان در سوابق کاری مختلف پیرامون کمیّت این داستان‌هاست، اما در سایر موارد نظرات مریبان مشابه می‌باشد.

نوع داستان	سن	تحصیلات	پست سازمانی	سابقهٔ کار
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش جدی (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۵۵۳	۰/۱۳۹	۰/۳۴۲	۰/۵۸۵
داستان‌های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۱۲۲	۰/۴۹۲	۰/۰۰۲	۰/۵۸۲
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شدهٔ تاریخی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۳۰۷	۰/۸۲۰	۰/۹۲۴	۰/۳۳۳
داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شدهٔ تاریخی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۲۹۰	۰/۰۶۶	۰/۳۷۶	۰/۸۶۷
داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۵۵۱	۰/۶۲۱	۰/۴۸۶	۰/۵۲۲
داستان‌های کودکان و نوجوانان معلول با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان معلول)	۰/۴۳۹	۰/۰۰۷	۰/۰۱۵	۰/۰۶۰
داستان‌های عاشقانهٔ نوجوانان با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال	۰/۵۴۹	۰/۶۴۷	۰/۰۶۹	۰/۳۹۶
داستان‌های پلیسی، ماجرای و غیره با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۳۹۶	۰/۵۱۲	۰/۱۸۸	۰/۰۳۴
داستان‌های پلیسی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۵۲۹	۰/۰۵۹	۰/۸۲۹	۰/۰۲۶
داستان‌های حیوانی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۲۸۶	۰/۴۳۹	۰/۵۵۶	۰/۴۴۸
داستان‌های حیوانی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۶۹۸	۰/۰۵۱	۰/۸۰۴	۰/۸۱۵

جدول ۴

نتایج آزمون همبستگی از لحاظ بررسی کمیّت داستان‌های واقعی از دیدگاه مریبان

نوع داستان	سن	تحصیلات	پست سازمانی	سابقه کار
داستان های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش جدی (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۲۸۰	۰/۰۲۹	۰/۹۲۶	۰/۰۸۲
داستان های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۲۹۹	۰/۰۱۸	۰/۵۵۸	۰/۷۴۹
داستان های پیرامون شخصیت های شناخته شده تاریخی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۰۹۱	۰/۲۶۰	۰/۱۴۹	۰/۰۱۶
داستان های پیرامون شخصیت های شناخته شده تاریخی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۷۹۷	۰/۰۰۹	۰/۵۰۳	۰/۸۵۷
داستان های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۳۴۰	۰/۴۵۸	۰/۳۲۰	۰/۰۷۱
داستان های کودکان و نوجوانان معلول با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان معلول)	۰/۴۰۵	۰/۲۵۳	۰/۱۰۷	۰/۶۴۱
داستان های عاشقانه نوجوانان با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال	۰/۷۱۹	۰/۰۲۸	۰/۵۰۳	۰/۵۰۹
داستان های پلیسی، ماجراجویی با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)	۰/۳۹۳	۰/۱۹۳	۰/۰۶۴	۰/۰۳۴
داستان های پلیسی، ماجراجویی با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۷۰۵	۰/۲۹۶	۰/۸۹۸	۰/۲۵۱
داستان های حیوانی با نگرش جدی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۸۸۰	۰/۳۷۱	۰/۹۵۵	۰/۶۷۹
داستان های حیوانی با نگرش طنزآمیز (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)	۰/۳۰۳	۰/۲۰۱	۰/۷۹۱	۰/۲۸۹

جدول ۵

نتایج آزمون همبستگی از لحاظ
بررسی کیفیت داستان های واقعی
از دیدگاه مریبان

در جدول ۵ ملاحظه می شود از لحاظ ۲ مؤلفه سن و پست سازمانی، میان دیدگاه های مریبان پیرامون کیفیت داستان های واقعی تفاوت معناداری دیده نمی شود و نظرات آنها در این زمینه مشابه می باشد.

از لحاظ تحصیلات، میان دیدگاه های مریبان در مورد داستان های تاریخی پیرامون وقایع مهم گذشته (نگرش جدی و طنزآمیز) به علت نظرات پراکنده مریبان با مدرک کارشناسی، کاردانی، و دیپلم، نگرش طنزآمیز داستان های پیرامون شخصیت های شناخته شده تاریخی به سبب اختلاف نظر مریبان با مدرک کاردانی (کیفیت بسیار ضعیف) با مریبان دیپلم و با مدرک کارشناسی (کیفیت متوسط) و داستان های عاشقانه نوجوانان، به دلیل نظرات متنوع مریبان با مدارک تحصیلی مختلف، ۴ مورد تفاوت معنادار مشاهده می گردد، در سایر موارد دیدگاه ها پیرامون کیفیت این داستان ها مشابه است.

در بررسی نظر مربیان از لحاظ مؤلفه سابقه کار، دیده می‌شود که به استثنای دو مورد در سایر موارد میان دیدگاه‌های مربیان تفاوت معناداری وجود ندارد و نظرات آنان پیرامون کیفیت این داستان‌ها یکسان می‌باشد. دو مورد استثنا نیز دیدگاه‌های مربیان پیرامون کیفیت نگرش جدی داستان‌های پیرامون شخصیت‌های شناخته شده تاریخی و نیز داستان‌های پلیسی، ماجراجویی با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال (قهرمان داستان کودک یا نوجوان) است، که علت آن پراکندگی نظرات مربیان در سوابق کاری مختلف می‌باشد.

۳. آیا بین مجموع نظرات مربیان کانون پرورش فکری استان خوزستان پیرامون گروه‌های سنی، کمیّت، و کیفیت داستان‌های واقعی تفاوت معناداری وجود دارد؟ برای پاسخ به این پرسش پس از انجام آزمون تی (سطح معنادار ۵ درصد) مشاهده شد که به هیچ عنوان میان دیدگاه‌های تفکیک شده مربیان بر حسب سن، تحصیلات، و نیز سابقه کاری، پیرامون گروه‌های سنی مناسب، کمیّت، و کیفیت داستان‌های واقعی تفاوت معناداری وجود ندارد و نظر مربیان در بررسی این ۳ مؤلفه (گروه‌های سنی، کمیّت، و کیفیت داستان‌های واقعی) در این پژوهش یکسان است - پست‌های سازمانی در آزمون تی به دلیل عدم امکان ادغام پست‌های سازمانی با همدیگر در نظر گرفته نشد -.

متغیرها	گروه‌ها	t	Sig (۲-tailed)
گروه‌های سنی، کمیّت و کیفیت داستان‌های واقعی	سن مربیان	-۰/۴۱۰	۰/۶۸۳
	تحصیلات مربیان	-۱/۵۴۵	۰/۱۲۷
	سابقه کار مربیان	۰/۴۸۵	۰/۶۲۹

جدول ۶

نتایج آزمون تی

نتایج پژوهش

در بررسی دیدگاه‌های مربیان پیرامون گروه‌های سنی مناسب برای انواع داستان‌های واقعی مشخص شد که:

- ۳۳/۸ درصد مربیان کانون استان گروه‌های سنی «د» و «ه» (مقطع راهنمایی و دبیرستان) را به عنوان بهترین گروه‌های سنی برای خوانندگان داستان‌های عاشقانه برگزیده‌اند.
- ۴۱/۲ درصد مربیان گروه‌های سنی «الف»، «ب»، و «ج» (سال‌های پیش از دبستان و مقطع دبستان) را به عنوان گروه‌های سنی مناسب برای داستان‌های حیوانی معرفی کرده‌اند.
- ۳۵ درصد مربیان گروه‌های سنی «ج» و «د» (سال‌های پایانی دبستان و مقطع راهنمایی) را برای انواع دیگر داستان‌ها برگزیده‌اند.

از لحاظ کمی و کیفی

- داستان‌های تاریخی از کیفیتی متوسط برخوردارند، بدین معنی که ممکن است این داستان‌ها از نظر موضوع، محتوا، ظاهر، و نظیر آن در سطح بالایی نباشند، اما آنقدر هم در سطح پایینی نیستند که بتوان از آنها به راحتی گذشت. از نظر کمی نیز وضعیت نگرش جدی این داستان‌ها نسبت به وضعیت نگرش طنزآمیز آنها بهتر است. ضعف بسیار شدید مجموعه کتابخانه‌ها از لحاظ کتاب تاریخی طنزآمیز از جمله نکات بسیار مهم و قابل تأمل می‌باشد، زیرا نباید فراموش نمود که برخی اوقات مطالعه واقعی طنزآمیز برای کودکان و نوجوانان بسیار دلنشین‌تر است، خصوصاً اگر با دیدی طنز به تاریخ و گذشته نظر افکنده شود.
- داستان‌های فکاهی و طنزآمیز مبتنی بر وقایع زمان حال، از نظر کیفی و کمی وضعیت متوسطی دارند. از آنجا که مقوله طنز بسیار سرگرم‌کننده است، مسئولان باید بیشتر به مجموعه‌سازی در این حوزه توجه نشان دهند. کیفیت این داستان‌ها هم مؤلفه دیگری است که در جهت بهبود هرچه بیشتر آن باید تلاش نمود، زیرا کودک یا نوجوان به هر حال باید از مطالعه چنین کتاب‌هایی، مطلبی فرا گیرد و پدیدآورندگان نباید فقط برای سپری شدن اوقات فراغت کودکان و نوجوانان، به نگارش این داستان‌ها بپردازند.
- داستان‌های پیرامون کودکان و نوجوانان معلول، با نگرشی جدی بر وقایع زمان حال، از جمله داستان‌هایی هستند که از نظر کیفی در سطح متوسطی واقع شده، اما از نظر کمی بسیار ضعیف می‌باشند. به عبارت دیگر، با توجه به این نکته که پیرامون ما کودکان و نوجوانان معلول کم نیستند، بهترین راه برای آشنا شدن با آنان مطالعه کتابی است که درباره این افراد نوشته شده است. از سوی دیگر، کودکان و نوجوانان معلول هم از اینکه در داستان‌ها به آنها نظر افکنده شود، دچار احساس خوشایندی می‌گردند و مسلماً ضعف در این موضوع برای ایشان نیز ناخوشایند است. لذا توجه بیشتر به این دسته از کتاب‌های داستانی امری بسیار مهم است.
- از میان داستان‌های واقعی، تنها داستان‌های عاشقانه نوجوانان هستند که از نظر کیفی ضعیف و کمی بسیار ضعیف می‌باشند. با توجه به وضعیت این دسته از داستان‌ها، هم پدیدآورندگان در خلق چنین آثاری باید تلاش بیشتری مبذول نمایند و هم مسئولان امر به مجموعه‌سازی این نوع کتاب‌های داستانی عنایت بیشتری داشته باشند. در حقیقت، این نکته را نباید فراموش نمود که اگر داستان‌های عاشقانه از ساخت و پرداخت، موضوع، محتوا، شخصیت‌پردازی، و نثر مطلوبی برخوردار باشند، مسلماً تأثیر بسیار خوبی هم بر روی نوجوانان خواهند داشت.
- داستان‌های پلیسی از نظر کیفی در سطح متوسطی قرار دارند. از نظر کمی، داستان‌های

پلیسی و ماجرای (قهرمان داستان کودک یا نوجوان)، کمیته بسیار ضعیف و داستان‌های پلیسی (قهرمان داستان غیرکودک یا نوجوان)، کمیته متوسط دارند. کیفیت متوسط این داستان‌ها، توجه بیشتر پدیدآورندگان این حوزه را می‌طلبد.

- داستان‌های حیوانی (جدی یا طنز) از نظر کیفی و کمی در سطح بالا یا بسیار بالایی واقع شده‌اند و نظرات مربیان پیرامون وضعیت کلی این داستان‌ها مشابه است در کل داستان‌های حیوانی تنها دسته‌ای از انواع داستان‌های واقعی در کتابخانه‌های کانون‌اند که از وضعیت کمی و کیفی بسیار مطلوبی برخوردارند.

بنابراین، از نظر کمی، از میان ۱۱ نوع داستان واقعی، ۵ نوع کمیته بسیار ضعیف (۶۴ درصد)، ۴ نوع کمیته متوسط (۶۳ درصد)، ۱ نوع کمیته بسیار قوی (۹ درصد)، و ۱ نوع کمیته قوی (۹ درصد) دارند. لذا کمیته کتاب‌های داستانی واقعی موجود در این کتابخانه‌ها در حدی بسیار ضعیف و در مواردی متوسط می‌باشد و به گفته مربیان، مجموعه کتابخانه‌ها از این لحاظ شرایط خوبی دارا نیستند. - تنها داستان‌های حیوانی هستند که از نظر کمی، شرایط مناسبی دارند و سایر موضوعات در شرایط مطلوبی واقع نشده‌اند. - از لحاظ کیفی، از میان ۱۱ نوع داستان واقعی، ۸ نوع کیفیت متوسط (۳۷ درصد)، ۱ نوع کیفیت ضعیف (۹ درصد)، ۱ نوع کیفیت بسیار قوی (۹ درصد)، و ۱ نوع کیفیت قوی (۹ درصد) دارند. در مجموع، به عقیده مربیان کانون استان، کتاب‌های داستانی واقعی موجود در کتابخانه‌ها از لحاظ کیفیت (ظاهری و محتوایی) در سطح متوسطی واقع شده‌اند. ضعیف‌ترین حوزه موضوعی داستان‌های عاشقانه و غنی‌ترین حوزه هم داستان‌های حیوانی هستند.

پیشنهاد‌های پژوهش

۱. توجه به اظهار نظر مربیان کانون پیرامون کتاب‌های داستانی مورد نیاز و اعمال نظرات ایشان در مجموعه‌سازی.
۲. تهیه هرچه بیشتر آن دسته از کتاب‌های داستانی واقعی که از کیفیت بالاتری برخوردارند، به‌منظور غنای هرچه بیشتر مجموعه داستانی کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
۳. در نظر گرفتن نیازهای هر گروه سنی در تهیه کتاب‌های مورد نیاز آنها، به‌منظور افزایش علاقه‌مندی هرچه بیشتر کودکان و نوجوانان به مطالعه.

منابع

حجازی (فراهانی)، بنفشه (۱۳۸۱). *ادبیات کودکان و نوجوانان: ویژگی‌ها و جنبه‌ها*. تهران: روشنگران و مطالعات زنان.

رضائی، نرگس (۱۳۸۰). «بررسی ساختار داستان‌های حیوانات در ادبیات کودکان». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران.

سناری، منصوره (۱۳۷۷). «بررسی مفاهیم اجتماعی در داستان‌های واقعی مناسب نوجوانان نوشته شده توسط نویسندگان ایرانی در سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۶۷». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران.

«عوامل بازدارنده رشد کیفی کتاب‌های کودک و نوجوان» (۱۳۷۷). *کتاب ماه کودک و نوجوان*، ۱ (۲): ۳۵.

کوکبی، مرتضی (۱۳۸۳). «نگاهی نوین به تقسیم‌بندی داستان‌های واقعی در ادبیات کودکان و نوجوانان». *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۷ (۴): ۳۲-۴۲.

نفیسی‌کیا، خسرو (۱۳۷۹). «بررسی میزان رضایت شغلی کتابداران کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان تهران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات اهواز.

نیشابوری، اعظم‌السادات (۱۳۶۹). «تحلیل محتوای کتابهای داستانی تألیفی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در دهه اول انقلاب اسلامی برای گروه‌های سنی قبل از دبستان تا پایان دوره راهنمایی». *کتاب ماه کودک و نوجوان*، ۱ (۴): ۱۲-۲۴.

Harrett, J.; Benjamin, T. (2005). "What is real story?". *Early Years*, 25 (1): 31 - 42.

Lesesne, T. (2004). "History as story". *Teacher Librarian*, 31 (4): 58 - 62.

Norton, Donna (1999). *Through the eyes of a child: An introduction to children's literature*. Ohio: Columbus.

Woolley, J. D.; Cox, V. (2007). "Development of beliefs about storybook reality". *Developmental Science*, 10 (5): 681 - 691.